

de civile sager både dispositive og indispositive domssager og foged- og skiftesager. Bestemmelsen omfatter desuden straffesager, som behandles af politiet og anklagemyndigheden, men ikke straffesager, som behandles af andre administrative myndigheder.

Bestemmelsen omfatter ikke den registreringsmæssige side af tinglysning, men i tilfælde af kære er kæresagens dokumenter omfattet af forslaget på samme måde som ved kære af andre registreringsager (jf. sø-lovens § 43, flyregistreringslovens § 14 og værdipapirhandelslovens § 79). Det bemærkes i den forbindelse, at tinglyste dokumenter i forvejen er offentligt tilgængelige, jf. tinglysningslovens § 50.

Bestemmelsen omfatter ikke dokumenter, der er indgået til eller oprettet af domstolene som led i administrativ virksomhed.

Stk. 1 angiver, hvilken personkreds der har ret til aktindsigt, og hvilke dokumenter der er omfattet af retten til aktindsigt. Det foreslås, at der skal være adgang til aktindsigt dels for personer, der har behov for adgang til dokumentet med henblik på belysning af et konkret retsspørgsmål, jf. *1. pkt.*, dels for forurettede i straffesager eller, hvis forurettede er afgået ved døden, forurettedes nære pårørende, jf. *2. pkt.*

Stk. 1, 1. pkt., er i vidt omfang en præcisering af kriteriet om »retlig interesse«, som anvendes i den gældende § 41. Det bemærkes i den forbindelse, at vurderingen af ansøgerens interesse i aktindsigt skal foretages i forhold til det enkelte dokument og ikke i forhold til sagen som helhed.

Stk. 1, 2. pkt., om aktindsigt for forurettede i straffesager eller, hvis forurettede er afgået ved døden, forurettedes nære pårørende, er udtryk for en vis udvidelse af adgangen til aktindsigt, da der i hidtidig praksis kun foreligger enkelte afgørelser, der – i kraft af en vid fortolkning af kriteriet »retlig interesse« – giver aktindsigt i andet øjemed end belysning af et konkret retsspørgsmål. Som eksempel på en situation, der fremover vil være omfattet af *2. pkt.*, kan nævnes Højesterets afgørelse gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1998 side 880, hvor en mand fik aktindsigt i straffesagen angående hans fars drab på hans mor.

2. pkt. omfatter først og fremmest forurettede i straffesager. Hvis forurettede er afgået ved døden, omfatter *2. pkt.* forurettedes nære pårørende. Ægtefælle, samlever, børn og forældre må normalt anses for at være nære pårørende. Efter omstændighederne vil også andre kunne anses for at være nære pårørende, hvis der har været et sådant særligt forhold mellem den pågældende og forurettede, at der må antages at være tale om en tilsvarende særlig følelsesmæssig belastning som følge af dødsfaldet. Det kan f.eks. være

en søster eller bror, der som voksen i mange år har haft fælles bolig og husholdning med forurettede.

Aktindsigt efter den foreslåede bestemmelse forudsætter, at aktindsigt søges enten med henblik på belysning af et konkret foreliggende retsspørgsmål, som den, der søger aktindsigt, har en individuel, væsentlig interesse i, eller fordi den, der søger aktindsigt, er forurettet eller nær pårørende til forurettede i den sag, der søges aktindsigt i.

Bestemmelsen omfatter således ikke tilfælde, hvor der søges aktindsigt ud fra en generel interesse i belysning af retstilstanden eller af den konkrete sag. Anmodninger om aktindsigt, der alene tjener eksempelvis journalistiske eller videnskabelige formål, falder således uden for bestemmelsen. Sådanne anmodninger kan fremsættes efter den foreslåede regel § 41 b om aktindsigt i domme og kendelser for enhver (hvor et journalistisk eller videnskabeligt formål udvider adgangen til aktindsigt, jf. forslaget til § 41 b, stk. 2, nr. 2, og bemærkningerne hertil), efter den foreslåede særlige regel i § 41 f om aktindsigt for massemedier eller efter den foreslåede regel i § 41 g om meroffentlighed.

Ligesom efter den gældende § 41 er indførsler i *retsbøgerne* vedrørende sagen omfattet af retten til aktindsigt. Dette gælder, hvad enten den pågældende retsbog betegnes retsbog, dombog, fogedbog, auktionsbog eller skiftebog. Der foreslås den rent terminologiske ændring, at stemmegivningsbogen fremover ikke skal henregnes til retsbøgerne, jf. lovforslagets § 1, nr. 10, og bemærkningerne hertil. Der er derfor ikke anledning til som i den gældende § 41 særskilt at undtage stemmegivningsbogen fra aktindsigt, men se dog nedenfor om stk. 2, nr. 2.

For andet end retsbøger foreslås det at erstatte udtrykket »de (...) hos retten beroende til en sag hørende, fremlagte dokumenter«, som anvendes i den gældende § 41, med udtrykket »dokumenter, der vedrører sagen«, suppleret med en undtagelse for interne arbejdsdokumenter.

Forslaget indebærer, at reglerne om aktindsigt i straffesager samles i retsplejeloven for så vidt angår rettens og politiets og anklagemyndighedens materiale. Straffesager behandlet ved andre administrative myndigheder end politiet vil fortsat være omfattet af forvaltningslovens § 18, jf. lovforslagets § 2. I praksis drejer det sig navnlig om sager vedrørende administrative bødeforelæg fra andre myndigheder end politiet. Hvis en straffesag behandles af politiet efter at have været behandlet af en anden administrativ myndighed, gælder de foreslåede regler i § 41 d også for